

CONCORDIA - POLITIKA E MBROJTJES SË FËMIJËVE

CONCORDIA- Mbrojtja e Fëmijëve

“Të gjithë fëmijët kanë të njëjtat të drejta, pavarësisht se kush janë, ku jetojnë, cilën gjuhë flasin, çfarë feje kanë, çfarë mendojnë, pamja, si identifikohen, nëse kanë nëse kanë ndonjë paaftësi, nëse janë të pasur apo të varfër, dhe pa marrë parasysh se cilët janë prindërit apo familjet e tyre apo çfarë besojnë dhe bëjnë prindërit apo familjet e tyre. Asnjë fëmijë nuk duhet të trajtohet me padrejtësi për asnjë arsye.”

Miratuar nga Bordi Ndërkombëtar i CONCORDIA Projekte Sociale

Vjenë, 22 mars 2018

(e përditësuar dhe e miratuar në dhjetor 2023)

Dokumenti aktual u përpilua nga ana e znj. Mirela Lavric e u rishikua nga znj. Martina Raytchinova, nën përgjegjësinë e Departamentit të Programeve dhe Projekteve të CONCORDIA Projekte Sociale, me mbështetjen e Këshilltares së Lartë për Program, znj. Eva Okonofua dhe të Ekipit Ndërkombëtar të Udhëheqjes. Ne shprehim mirënjohjen tonë për të gjithë fëmijët, prindërit, vullnetarët, kolegët dhe partnerët nga të gjitha vendet e CONCORDIA's, të cilët vepruan si këshilltarë dhe që kontribuan me komente, pikëpamje dhe rekomandime.

Tabela e përmbajtjes]

Parathënie nga Bordi.....	3
1. Prezantimi	
1.1. Rreth CONCORDIA Projekteve Sociale	4
1.2. CONCORDIA- Deklarata për Mbrojtjen e Fëmijëve.....	5
1.3. Rreth këtij dokumenti.....	5
2. Parimet që mbështesin Politikën e Mbrojtjes së Fëmijëve të CONCORDIA's	6
3. Qëllimet e Politikës së Mbrojtjes së Fëmijëve	7
4. Legjislacioni përkatës	8
5. Përkufizimet	9
6. Veprimet parandaluese	10
6.1. Burimet njerëzore	10
6.1.1. Stafi	11
6.1.2. Vullnetarët	11
6.1.3. Anëtarët e bordit	11
6.1.4. Rritja e ndërgjegjësimit, trajnimi dhe mbikëqyrja	12
6.2. Ndërtimi i projekteve dhe programeve të sigurta për fëmijët	12
6.2.1. Qasja e përqendruar tek fëmijët.....	12
6.2.2. Vlerësimi i rrezikut	13
6.2.3. Përgatitja e projekteve të reja	14
6.2.4. Partnerët.....	14
6.3. Mediat dhe komunikimi	14
6.4. Burimet e fondeve	15
6.5. Vizitorët	15
6.6. Përdorimi i teknologjisë së informacionit	16
7. Veprime të përgjegjshme	16
7.1. Raportimi dhe reagimi ndaj akuzave për abuzimin e fëmijëve	16
7.2. Llogaridhënia, Monitorimi dhe Rishikimi i vëzhgimit të Politikës për Mbrojtjen e Fëmijëve	17
8. Kodi i Sjelljes	18
9. Shtojcat:	
Deklarata e Angazhimit ndaj Politikës së Mbrojtjes së Fëmijëve të CONCORDIA's.....	20
Shtojca 1: Përkufizimet dhe njohja e shenjave të abuzimit.....	21
Shtojca 2: Kodi i Sjelljes.....	26

Parathënie nga Bordi Ndërkombëtar

Me Politikën për Mbrojtjen e Fëmijëve, Bordi Ndërkombëtar i CONCORDIA's Projekte Sociale është duke dërguar një sinjal të qartë për fëmijët, të rinjtë dhe familjet që na u janë besuar. Me një fjalë, gjithçka që është në fuqinë tonë për t'i mbrojtur fëmijët nga çdo formë e dhunës dhe për të zhvilluar dhe zbatuar vazhdimisht masa innovative, si dhe për të mbajtur CONCORDIA'n si një organizatë e sigurisë për fëmijët.

Kjo politikë, e cila u adresohet të gjithë punëtorëve, vullnetarëve, mbështetësve dhe autoriteteve përkatëse, i përshkruan definicionet që ne kemi ndaj dhunës, mekanizmat e vendosura për të ndërhyrë dhe parandaluar dhunën brenda dhe jashtë organizatës, si dhe drejtime specifike për veprimin që ne kërkojmë. që fëmijët të mund të përjetojnë një fëmijëri dhe rini të sigurt, të lumtur dhe të vetëvendosur në ambientet e CONCORDIA's por edhe në mjedisin e tyre të afërt.

Ne po angazhohemi për vlerësimin e rregullt të masave të marra dhe përfshirjen e standardizuar të të gjithë punonjësve të CONCORDIA's në menaxhimin e personelit.

Ne pohojmë me krenari se shumë masa për mbrojtjen e fëmijëve janë vendosur tashmë në organizatë prej vitesh dhe kjo politikë për mbrojtjen e fëmijëve i konsolidon ato zyrtarisht (në të shkruar). Gjatë përpilimit të këtij dokumenti, ne konsultuam dhe intervistuam fëmijët, adoleshentët dhe familjet për të cilat kujdesemi, si dhe punonjëtorët e CONCORDIA's, duke rikonfirmuar rëndësinë e temës për organizatën.

Për më tepër, kjo politikë synon të adresojë ndryshimin e rrethanave që fëmijët aktualisht janë duke përjetuar në mjedisin e tyre, qoftë legjislativ i ri si *Rregullorja e Përgjithshme për Mbrojtjen e të Dhënave*, apo realitetin e mediave sociale, i cili përbën një sfidë të madhe jo vetëm në punën e përditshme me fëmijët, por edhe në komunikim me mbështetësit dhe kërkon një rishqyrtim të kujdesshëm dhe riorientim të pjesërishëm të masave të zbatuara.

Politika përfshin një Kod specifik të Sjelljes dhe një listë masash që duhet të merren nga punëtorët e CONCORDIA's, në rast të çdo dyshimi të dhunës ndaj fëmijëve.

Të gjithë personat që punojnë në CONCORDIA Projekte Sociale janë shumë të vetëdijshëm se mbrojtja e fëmijëve që na është besuar është e mira më e madhe në sfidat e përditshme të punës sonë në të gjitha fushat dhe ka nevojë për momente reflektimi kritik dhe hapa të guximshëm në jetën e përditshme.

Një falenderim i veçantë të gjithë mbështetësve të CONCORDIA's që na ndihmuan dhe respektuan pozitën tonë!

Ulla Konrad
Anetare e Bordit

1. Parathënie

Dhuna ndaj fëmijëve është një fenomen ndërkombëtar¹ që zhvillohet në mjedise dhe shoqëri të ndryshme. Fëmijët e të gjitha moshave janë në rrezik të përjetojnë ose janë dëshmitarë të disiplinës së dhunshme, abuzimit në familje, bullizmit në shkollë dhe abuzimit seksual, psikologjik apo ekonomik që mund të ndodhë në mjediset e tyre të përditshme: në shtëpi, në shkollë, në mjediset e kujdesit, në rrugë, në strehimore emergjente ose gjatë udhëtimeve shkollore. Autorët mund të jenë prindërit e tyre, anëtarë të tjerë të familjes, prindër kujdestarë ose kujdestarë të tjerë, mësues, personel mjekësor apo fëmijë të tjerë. Disa fëmijë janë veçanërisht të cenueshëm ndaj abuzimit për shkak të gjinisë, racës, origjinës etnike,

---

¹Sipas Ndalimit të Dhunës në Fëmijëri: Raporti Global 2017 nga Iniciativa Globale "Njihni dhunën në fëmijëri", pothuajse 75% e të gjithë fëmijëve i nënshtrohen dhunës çdo vit.

paaftësisë, orientimit seksual, besimeve fetare ose statusit social. Si të rritur dhe si profesionistë, është përgjegjësia jonë të punojmë shumë për të parandaluar abuzimin e fëmijëve, t'i kushtojmë vëmendje dhe të njohim shenjat e abuzimit dhe ndryshimit të sjelljes, dhe t'u përgjigjemi këtyre shenjave në kohë dhe në mënyrë të përshtatshme.

1.1. Rreth CONCORDIA Projekte Sociale

CONCORDIA Projekte Sociale (në vijim e referuar si CONCORDIA) është një organizatë ndërkombëtare, e pavarur, joqeveritare e pranishme në Austri, Bullgari, Kosovë, Rumani, Republikën e Moldavisë, Gjermani dhe Zvicër. Zyrat kombëtare në çdo vend ofrojnë shërbime sociale dhe arsimore të përkushtura për të mbështetur fëmijët, të rinjtë dhe familjet në nevojë në rrugën e tyre drejt një jete të pavarur dhe të përgjegjshme. CONCORDIA punon me grupe të ndryshme të synuara dhe ofron një shërbime të ndryshme. Ne i përforcojmë familjet në rrezik dhe parandalojmë ndarjen e familjes me ndihmën e shërbimeve tona në Qendrat ditore dhe puna e komunitetit në terren. I mbështesim fëmijët dhe të rinjtë që janë ndarë nga familjet e tyre për arsye të ndryshme dhe kanë nevojë akute për një mjedis familjar të sigurt dhe ushqyes përmes shërbimeve tona të ngjashme me familjen. CONCORDIA ndihmon fëmijët dhe nënat me fëmijë të vegjël me përvojë abuzimi duke u ofruar strehim të mbrojtur në qendrat e krizave dhe duke ofruar ndërhyrje urgjente për raste urgjente mbrojtëse. Ne mbështesim adoleshentët dhe të rinjtë e fokusuar në komponentin arsimor dhe zhvillimin e aftësive të jetës në rrugën drejt një jetese të vetëvendosur përmes ofrimit të shërbimeve në qendra profesionale, qendra për zhvillimin e aftësive jetësore dhe apartamente të përkohshme dhe të mbikëqyrura.

Misioni dhe vizioni ynë

- CONCORDIA është një organizatë ndërkombëtare e pavarur, e dedikuar për të ndihmuar fëmijët, të rinjtë dhe familjet në nevojë.
- CONCORDIA shoqëron fëmijët dhe të rinjtë në rrugëtimin e tyre drejt një jete të vetëvendosur. Ne hapim mundësi përmes arsimit dhe formimit profesional dhe ndihmojmë të rinjtë të marrin aftësitë e nevojshme për një jetë të pavarur me dinjitet dhe jashtë marginalizimit.
- Aktivitetet e CONCORDIA's kontribuojnë drejt luftës së thyerjes së rrethit të varfërisë së brezave. Shkojmë aty ku ka më shumë nevojë.
- Ne orientohemi drejt vlerave tona thelbësore të cilat janë të ngulitura në të gjitha politikat organizative: lidhja me zemër, përkushtimi, guximi dhe mundësitë.
- CONCORDIA udhëhiqet nga Konventat Ndërkombëtare për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Njeriut si dhe nga Siguria Evropiane për Fëmijët. Ne kontribuojmë në krijimin e një shoqërie të hapur, elastike dhe të bashkuar.

1.2. Deklarata e CONCORDIA's për mbrojtjen e fëmijëve

CONCORDIA u mundëson fëmijëve të gëzojnë një fëmijëri të lumtur dhe të shëndetshme. Puna e saj është e ankoruar në **Konventën e Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijëve** (KKBDF, 1989). Të gjitha organizatat e CONCORDIA's e mbështesin dhe ndajnë angazhimin e përbashkët për të mbrojtur fëmijët nga të gjitha format e dhunës fizike, ekonomike dhe psikologjike, neglizhencës, keqtrajtimit dhe

shfrytëzimit, duke përfshirë abuzimin seksual.² dhe trafikimin e fëmijëve. Puna e CONCORDIA's, synon të mbrojë të gjitha të drejtat e fëmijëve siç është e përcaktuar në KKBDP-ën, si dhe në legjislacionin kombëtar për promovimin dhe respektimin e të drejtave të fëmijëve në vendet në të cilat ofrohen shërbimet tona. Në të gjitha veprimet që marrim me dhe për fëmijët, CONCORDIA angazhohet të mbrojë fëmijët dhe të raportojë e t'i përgjigjet çdo abuzimi të supozuar, duke marrë masat e nevojshme siç përcaktohet në politikat dhe procedurat e brendshme kombëtare, pavarësisht nga burimi i referimit dhe nga i dyshuari. Parimi **mos lëndo** është një parim qendror i filozofisë së organizatës.

Në CONCORDIA objektivi ynë është që 100% e rasteve të raportuara rreth mbrojtjes së fëmijëve, paraprisht hetohen dhe se masat adekuate janë të duhura.

1.3. Rreth këtij dokumenti

Politika e Mbrojtjes së Fëmijëve të CONCORDIA's, u zhvillua përmes një procesi stimul- reagim (botton-up process) dhe konsultimeve të shumta me fëmijët, të rinjtë, anëtarët e familjes, bashkëpunëtorët, stafin drejtues, vullnetarët dhe partnerët, ngase ne e vlerësojmë opinionet, besimet, ndjenjat dhe përvojat e tyre. Politika është fundamentale (themelore) në misionin tonë, vlerat, qasjet dhe shërbimet, dhe si e tillë duhet të respektohet nga të gjithë punonëtorët, vullnetarët, anëtarët e bordit, donatorët, vizitorët si dhe nga fëmijët dhe të rinjtë në organizatë. Politika është zhvilluar për të siguruar standardet më të larta të sjelljes profesionale dhe praktikës personale, në mënyrë që të mos shkaktohet asnjë dëm fëmijëve dhe të rinjve gjatë përfshirjes së tyre në aktivitete, projekte dhe programe brenda organizatës.

2. Parimet që mbështesin Politikën e Mbrojtjes së Fëmijëve të CONCORDIA's

Mbrojtja e fëmijëve është përgjegjësi organizative që siguron që stafi, veprimet dhe programet e tyre të mos i ekspozojnë fëmijët ndaj rrezikut të çdo lloj dëmtimi dhe abuzimi, dhe se çdo shqetësim që organizata ka në lidhje me sigurinë e fëmijëve brenda komuniteteve në të cilat ata punojnë i raportohet autoritetet përkatëse.

“Mos lëndo” është një parim që është përdorur në sektorin humanitar, por mund të zbatohet në mënyrë të barabartë në fushën e zhvillimit. Ai i referohet përgjegjësisë së organizatave për të minimizuar dëmin që mund të bëjnë pa dashje si rezultat i aktiviteteve të tyre organizative.³

Parimet e mëposhtme janë themelet e kësaj politike:

- Të gjithë fëmijët dhe të rinjtë e përfshirë në aktivitetet, projektet dhe programet tona kanë të drejta të barabarta për t'u mbrojtur nga çdo formë dhune, dhe se interesi dhe mirëqenia e tyre gjithmonë merren parasysh;

²Konventa e OKB-së për të Drejtat e Fëmijës (1989), Neni 19 b

³ Koalicioni Mbrojtja e Fëmijëve të Sigurt 3: www.keepingchildrensafe.org.uk

- Të gjithë fëmijët dhe të rinjtë dinë për të drejtat dhe përgjegjësitë e tyre ndaj të tjerëve;
- Të gjithë fëmijët dhe të rinjtë pyeten dhe konsultohen në lidhje me vendimet që i prekin dhe mendimet e tyre merren si parësore;
- Ne vlerësojmë dhe respektojmë të gjithë fëmijët në kontekstin e kulturës, fesë dhe përkatësisë etnike të tyre;
- Punën tonë për fëmijët e bëjmë në partneritet me autoritetet, shkollat, kopshtet dhe OJQ-të e tjera. Partneritetet tona kryhen në një mënyrë të besueshme, transparente dhe afatgjatë, dhe për këtë arsye qasjen **mos i lëndoni fëmijët** presim nga të gjithë partnerët tanë.

[Grab your reader's attention with a great quote from the document or use this space to emphasize a key point. To place this text box anywhere on the page, just drag it.]

Menaxhimi i rastit të Mbrojtjes së Fëmijëve

3. Qëllimet e Politikës së Mbrojtjes së Fëmijëve

CONCORDIA punon me fëmijët dhe të rinjtë të cenusur dhe në të gjitha aktivitetet dhe vendimet e marra ne i qasemi interesit më të mirë të fëmijës si pikë kryesore e referimit. Shërbimet që ne ofrojmë për fëmijët në organizatat kombëtare funksionojnë sipas dispozitave ligjore kombëtare.

Qëllimet e politikës janë:

- Për të siguruar që 100% e rasteve të hetohen, të merren masat adekuate dhe të sigurohet siguria e palëve të përfshira;
- Të ketë staf dhe vullnetarë të trajnuar dhe të informuar për sjelljen etike ndaj fëmijëve, për të parandaluar shkeljen e të drejtave të fëmijëve, për të identifikuar çdo shenjë abuzimi ndaj fëmijëve dhe për t'i raportuar ato;

- Të ketë respekt ndaj të drejtave të fëmijëve dhe të sigurojë një mjedis të sigurt dhe të besueshëm për ta nga të gjithë individët që bashkëpunojnë me CONCORDIA'n, në cilësinë e anëtarëve të Bordit, konsulentëve, kontraktorëve, partnerëve, sponsorëve dhe donatorëve, të ftuar dhe vizitorë, gazetarë, animatorë apo (persona) shoqërues;
- Të informohen të gjithë pjesëmarrësit e programit CONCORDIA për të drejtat e tyre dhe të ndjekin sjelljen e duhur ndaj bashkëmoshatarëve, kolegëve, vullnetarëve dhe anëtarëve të familjes;
- Të jemi një organizatë e sigurt për fëmijët e përkushtuar për të trajtuar abuzimin e fëmijëve dhe të ofrojmë garancion (siguri) për prindërit, donatorët dhe publikun e gjerë për cilësinë, efektivitetin dhe përgjegjshmërinë e punës sonë;
- Të sigurojë që çdo rast dhune dhe abuzimi ndaj fëmijëve të raportohet menjëherë, pavarësisht nëse është rast i dyshuar apo aktual;
- Të krijojë dhe të mbajë mekanizma të besueshëm raportimi dhe reagimi për të parandaluar çdo lloj lëndimi ndaj fëmijëve brenda dhe jashtë organizatës.

Politika e Mbrojtjes së Fëmijëve është plotësuese e të gjitha politikave dhe procedurave të organizatës sonë dhe shoqërohet nga një Doracak i detajuar i Politikave për Mbrojtjen e Fëmijëve të CONCORDIA's, si një dokument kryesor udhëzues për zbatimin e politikës në praktikë.

4. Legjislacioni përkatës

Politika e CONCORDIA's për mbrojtjen e fëmijëve bazohet në Konventat, Udhëzimet dhe Ligjet e mëposhtme:

- Konventa e Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijës, 1989⁴
- Standardet për mbrojtjen e fëmijëve të përcaktuara nga Koalicioni Mbajtja e Fëmijëve të Sigurt, 2014
- Deklarata e Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e Abuzimit dhe Shfrytëzimit Seksual, 2017
- Udhëzimet e Kombeve të Bashkuara për Kujdesin Alternativ të Fëmijëve, 2010
- Komisioni Evropian, Axhenda Evropiane për Migracionin, 2015
- Konventa e Këshillit të Evropës për Mbrojtjen e Fëmijëve kundër Shfrytëzimit Seksual dhe Abuzimit Seksual, e njohur edhe si "Konventa e Lanzarotes", 2007
- Legjislacioni kombëtar për të drejtat e fëmijëve nga Austria, Bullgaria, Kosova, Moldavia dhe Rumania
- Konventa e OKB-së, për eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit kundër grave (EFDG-ja) e cila Konventë nuk e mbulon drejtpërdrejt mbrojtjen e fëmijëve nga dhuna, por thekson eliminimin e diskriminimit ndaj grave në çështjet familjare, duke i dhënë përparësi interesave më të mira të fëmijëve; Rekomandimi i Përgjithshëm Nr.35 thekson marrjen parasysh të të drejtave të grave dhe fëmijëve për jetën dhe integritetin, duke i dhënë përparësi interesit më të mirë të fëmijës në procedurat ligjore që përfshijnë të drejtat e autorëve të krimit.
- Konventa e Këshillit të Evropës për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje (Konventa e Stambollit) është instrumenti i parë ligjor i detyrueshëm evropian për të luftuar dhunën ndaj grave dhe vajzave, i cili njih fëmijët si viktime të dhunës në familje, siguron fushata ndërgjegjësimi publik për forma të ndryshme të dhunës që ndikojnë tek fëmijët, kërkon shërbime të specializuara mbështetëse për gratë viktime dhe fëmijët e tyre, përcakton masa mbrojtëse për fëmijët që janë dëshmitarë të dhunës dhe kërkon që të merret në konsideratë ndikimi i dhunës në përcaktimet e paraburgimit, duke siguruar vlerësime të sigurisë dhe

⁴Data e nënshkrimit nga Austria, Gjermania dhe Rumania ishte 26 janar 1990; Bullgaria e nënshkroi atë më 31 maj 1990 dhe Republika e Moldavisë e ratifikoi më 26 janar 1993 dhe Republika e Kosovës më 27 qershor 2019.

menaxhimin e rreziqeve që lidhen me dhunën e përsëritur, duke përfshirë vlerësimin e aksesit të autorit ndaj armëve të zjarrit.

- Akti themelues i të Drejtave Themelore të BE-së, siguron mbrojtjen dhe kujdesin për mirëqenien e fëmijëve, duke theksuar të drejtën e tyre për t'u dëgjuar dhe për t'u marrë në konsideratë pikëpamjet e tyre bazuar në moshën dhe pjekurinë e tyre, ku ndërkohë i jep përparësi interesit më të mirë të fëmijës në të gjitha veprimet në lidhje me të drejtat e fëmijëve.
- Udhëzimi i BE-së, për të Drejtat e Viktimave (Udhëzimi 2012/29/BE) siguron të drejta dhe mbrojtje për të gjitha viktimat e krimit, duke pranuar veçanërisht nevojat e atyre që kanë përjetuar dhunë me bazë gjinore dhe fëmijë viktimë; ai siguron të drejtën e fëmijëve për t'u dëgjuar në procedimet penale, mbron privatësinë e tyre dhe supozon se fëmija me përvojë dhune ka nevoja specifike për mbrojtje për shkak të cenueshmërisë së tyre, duke inkurajuar veprime ndërgjegjësuese në bashkëpunim me organizatat e shoqërisë civile për të zbutur rreziqet dytësore, viktimizimi, frikësimi dhe hakmarrja.
- Udhëzimi i BE-së, për luftën kundër abuzimit seksual dhe shfrytëzimit seksual të fëmijëve dhe materialeve të abuzimit seksual të fëmijëve (Udhëzimi 2011/92/BE) fokusohet në parandalimin e krimeve të tilla, vendosjen e rregullave minimale për përcaktimin e veprave penale dhe dënimet për autorët, dhe sigurimin e mbrojtjes për fëmijët viktimë për të luftuar dhe mbrojtur në mënyrë efektive kundër abuzimit dhe shfrytëzimit seksual.
- Strategjia e Këshillit të Evropës për të drejtat e fëmijës 2022–2027 thekson drejtësinë miqësore për fëmijët, duke nxitur përshtatjen e procedurave ligjore për të përmbushur nevojat specifike të fëmijëve dhe për të parandaluar ritraumatizimin dhe riviktimizimin e tyre, duke theksuar rëndësinë e një kuadri që i jep përparësi mirëqenies së fëmijëve brenda proceseve ligjore.

5. Përkufizimet

Mbrojtja e fëmijëve është mbrojtja e fëmijëve nga dhuna, shfrytëzimi, abuzimi dhe neglizhenca siç përcaktohet në nenin 19 të KKBDF -sës (Konventa e Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijëve) i cili thekson se shtetet palë duhet të kenë ligje të duhura për të ndaluar dhunën dhe për të zbatuar masa administrative, sociale dhe edukative për mbrojtjen e fëmijëve. Në kontekstin aktual, termi nënkupton detyrën e organizatës dhe të punëtorëve, bashkëpunëtorëve dhe vullnetarëve të saj për të mbrojtur fëmijët në kujdesin e tyre nga dëmtimi i qëllimshëm dhe i paqëllimshëm. Mbrojtja e Fëmijëve është pjesë e të gjithë procesit të mbrojtjes që një organizatë zbaton për të parandaluar lëndimet e fëmijëve dhe për t'u përgjigjur në rastet e lëndimit.

Sipas përkufizimit që përmban neni 1 i Konventës së OKB-së, për të Drejtat e Fëmijës: “Fëmijë është çdo qenie njerëzore nën moshën 18 vjeç, përveç rastit kur, sipas ligjit në fuqi për fëmijën, mosha madhore arrihet më herët”. Megjithatë, politika aktuale zbatohet për të rinjtë mbi 18 vjeç që marrin pjesë në shërbimet CONCORDIA's, sipas legjislacionit kombëtar për promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve.

“Dhuna ndaj fëmijëve” është "çdo formë e dhunës fizike apo mendore, lëndimit dhe abuzimit, neglizhenca apo trajtimet e pakujdesshme, keqtrajtimet apo shfrytëzimet, duke përfshirë abuzimin seksual", sipas nenit 19 të KKBDF -sës. Raporti Botëror mbi Dhunën dhe Shëndetin (2002) e përkufizon dhunën ndaj fëmijëve si “përdorim i qëllimshëm i forcës fizike ose autoritetit, i/e kërcënuar ose aktual, kundër një fëmije, nga një individ ose grup, që rezulton apo ka një gjasë të lartë për të rezultuar në lëndim aktual ose të mundshëm për shëndetin, mbijetesën, zhvillimin apo dinjitetin e fëmijës.”

CONCORDIA përcakton dhunën ndaj fëmijëve si çdo formë e dëmtimit fizik dhe psikologjik (mendor dhe emocional) ndaj fëmijëve, abuzim seksual, neglizhencë, ngacmim, shfrytëzimi ekonomik, shfrytëzimi nëpërmjet punës, shfrytëzimi seksual, rrëmbimi dhe/apo zhdukja, migrimi i rrezikshëm, trafikimi, dhuna në internet dhe kujdesi, materiali dhe burimi i abuzimit të fëmijëve (seksual), abuzimi seksual i bazuar në imazhe, i cili përfshin shpërndarjen me dhe pa internet dhe atë pa consensus, imazhe ose video reale apo falso (mashtroese). Dhuna ndaj fëmijëve mund të ndodhë në familje, në shkollë, në sistemin shëndetësor, në sistemin e specializuar të mbrojtjes së fëmijëve (kujdestar/familje strehuese, shtëpi të tipit familjar, qendra vendosjeje), shërbime të tjera si kujdesi ditor, qendrat komunitare dhe pas shkollës, online, në (mas) media, në aktivitete të kohës së lirë, udhëtime apo kampe- përfshin dhunën e ushtruar ndaj fëmijëve nga të rriturit (prindërit dhe kujdestarët), si dhe dhunën nga bashkëmoshatarët. Si shtesë, këtu përfshihen fëmijët që dëshmojnë dhunë në mediat e a lartëpërmendura. **Disiplina e dhunshme në shtëpi (në familje ose në forma alternative të kujdesit) është forma më e zakonshme e dhunës** me përvojë nga fëmijët. Shumë kujdestarë mbështeten në përdorimin e metodave të dhunshme, fizike dhe psikologjike, për të ndëshkuar sjelljen e padëshiruar dhe për të inkurajuar atë të dëshiruar. Kujdestarët nuk e përdorin domosdoshmërisht këtë lloj disipline me qëllim të qëllimshëm për t'i shkaktuar dëm ose lëndim fëmijës, por ata e bëjnë këtë nga zemërimi, zhgënjimi, mungesa e të kuptuarit apo mungesa e njohurive për metodat jo të dhunshme të rritjes së një fëmije.

6. Veprimet parandaluese

CONCORDIA është e përkushtuar për të krijuar një mjedis të sigurt për fëmijët dhe për të garantuar mirëqenien e tyre dhe interesin e tyre më të mirë. Një nga fokuset thelbësore të punës sonë është ndërgjegjësimi dhe parandalimi, të cilat në radhë të parë ulin rrezikun e rastit të dhunës ndaj fëmijëve. Kjo politikë, së bashku me procedurat për zbatimin e saj (siç përcaktohen në Doracakun Operativ të Mbrojtjes së Fëmijëve të CONCORDIA's), janë zbatuar gjerësisht midis stafit, vullnetarëve, partnerëve dhe fëmijëve tanë dhe janë integruar fort në kulturën tonë organizative. Vëmendje e veçantë i kushtohet rasteve të bullizmit dhe abuzimit nga bashkëmoshatarët. Këto raste janë hetuar nga afër me mbështetjen e të dyja palëve të përfshira.

6.1. Burimet njerëzore

Politika e CONCORDIA's për Mbrojtjen e Fëmijëve zbatohet për të gjithë stafin, anëtarët e bordit, vullnetarët, bashkëpunëtorët dhe ekspertët afatshkurtër apo të përkohshme, vendimtarë kryesorë, respektivisht qoft ajo kontaktë civile apo si ofruet i shërbimeve me CONCORDIA'n.

6.1.1. Stafi i CONCORDIA's

Politikat e Burimeve Njerëzore të CONCORDIA's prezanton masat specifike për të siguruar zbatimin e parimeve të Politikës së Mbrojtjes së Fëmijëve në të gjitha nivelet. Duke filluar nga faza e rekrutimit, ne promovojmë dhe theksojmë çartë **tolerancën zero** të CONCORDIA's të ndaj abuzimit me fëmijët, duke e specifikuar në shpalljen e konkursit.⁵ Në çdo përkrahim i punës, CONCORDIA shpreh çartë ndalimin e abuzimit të fëmijëve dhe përmban Kodin tonë të Sjelljes në Aneks.

Udhëzimet e CONCORDIA's për përzgjedhjen e punëtorit/punëtores janë të detyrueshme në nivel ndërvendor. Ndër të tjera, këtu përfshihen të dhënat kriminalistike dhe mjekësore si dhe referencat nga

⁵Për punësim, kandidatët do të paraqesin dosjen penale dhe rezultatin e ekzaminimit mjekësor të punës, në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi për këtë fushë të veprimtarisë.

punëdhënësit e mëparshëm. Për pozicionet që përfshijnë punë të drejtpërdrejtë me fëmijët, ekziston një intervistë e dytë e detyrueshme dhe periudha e vëzhgimit (shadowing period). Poashtu, indikatorët e performancës për mbrojtjen e fëmijëve lejojnë organizatën të gjurmojë zbatimin e rregulloreve nga të gjithë punonëtorët dhe këta indikatorë monitorohen çdo gjashtë muaj.

Në gjashtë javët e para të punësimit, të gjithë anëtarët e rinj të ekipit të CONCORDIA's, kalojnë nëpër një program intensiv të integritit (onboarding), e cila përbëhet nga trajnimet mbi rolet dhe përgjegjësitë, nevojat e fëmijëve, njohja e shenjave të abuzimit dhe cilët mekanizma të raportimit janë në fuqi. Me rastin e shkeljes së Politikës së Mbrojtjes së Fëmijëve apo të Kodit të Sjelljes, organizata rezervon të drejtën t'i zgjidhë menjëherë kontratën punëtorit. Me rastin e dhunës ndaj fëmijëve, organizata është e detyruar të informojë autoritetet përkatëse.

Të gjithë punëtorët dhe bashkëpunëtorët e rinj me kontrata civile apo shërbimi, janë të detyruar të marrin pjesë në seancat mbi Politikën e Mbrojtjes së Fëmijëve si pjesë e periudhës së tyre të hyrjes në bord. Punëtorët dhe bashkëpunëtorët aktualë marrin pjesë në seanca të rregullta informimi dhe trajnimi mbi Politikën e Mbrojtjes së Fëmijëve dhe Kodin e Sjelljes. Çdo shkelje e Kodit të Sjelljes apo çdo sjellje që është në kundërshtim me politikën aktuale duhet të hetohet dhe duhet të merren masa sipas politikave të BNJ-së, Rregullave të Brendshme dhe legjislacionit kombëtar dhe kjo mund të vazhdojë në dënime, pezullim apo shkarkim.

CONCORDIA i cakton Pikat Fokale përkatëse për Mbrojtjen e Fëmijëve (PFMF) në çdo zyrë kombëtare, roli i të cilave është të monitorojë nga afër përmbushjen e rregulloreve për mbrojtjen e fëmijëve në terren. PFMF-të, janë pika e parë të kontaktit për pjesëmarrësit dhe punonëtorët e programit në lidhje me pyetjet dhe shqetësimet që lidhen me Politikën e Mbrojtjes së Fëmijëve (PMF-ja). Pikat Fokale u ofrojnë trajnime (i trajnojnë) të gjithë punonëtorët dhe vullnetarët e rinj, mbajnë shënime të detajuara për temat e mbrojtjes së fëmijëve, kanë takime të rregullta me Zyrtarët Ndërkombëtar të Mbrojtjes së Fëmijëve⁶ dhe marrin përditësime në seminare. Në rast se PMFM-ja, nuk është përkohësisht në dispozicion, përcaktohet një Person i Besueshëm në çdo qendër, i identifikuar individualisht për dhe nga çdo fëmijë. Personi i Besueshëm është një punonëtorë i CONCORDIA's me të cilin/cilën fëmija ndihet rehat duke biseduar në rast se ndihet i pasigurt në një situatë të caktuar apo në prani të një personi të caktuar. Personi i Besueshëm është i/e detyruar t'i komunikojë me PMFM-në, rreth pretendimeve të mundshme të abuzimit dhe shqetësimet ku në vazhdim, vendosin për procedurat dhe hetimin interne.

6.1.2. Vullnetarët

CONCORDIA i përcjell udhëzimet e interne për përzgjedhjen e vullnetarëve, duke përfshirë kërkesën për të dhënat kriminalistike dhe mjekësore nga vullnetarët dhe referenca nga punëdhënësit apo mësuesit e mëparshëm. Të gjithë vullnetarët janë të detyruar të lexojnë dhe të nënshkruajnë Kodin e Sjelljes dhe Politikën e Mbrojtjes së Fëmijëve. Në gjashtë javët e para të detyrës së tyre, vullnetarët ndërmarrin një program intensiv të integritit (onboarding) duke mësuar mbi rolet e brendshme, përgjegjësitë dhe kufizimet, nevojat e fëmijëve, njohjen e shenjave të abuzimit dhe mekanizmat e raportimit të të mësuarit. Nëse vullnetari/vullnetarët bien ë kundërshtim me sjelljet e Kodit të Mirësjelljes dhe politikave aktuale, atëherë CONCORDIA rezervon të drejtën e ndërprerjes së kontratës së tyre vullnetare në çdo moment dhe kohë.

6.1.3. Anëtarët e Bordit

⁶Profili i Rolit të Oficerit Ndërkombëtar të Mbrojtjes së Fëmijëve CONCORDIA:

https://www.concordia.or.at/fileadmin/user_upload/DACH/Files/CONCORDIA-RoleProfile-InternationalChildProtectionOfficer.pdf

Të gjithë anëtarët e Bordit të CONCORDIA's, angazhohen për të përmbushur Politikën e Mbrojtjes së Fëmijëve dhe Kodin e Sjelljes të organizatës. Ata kanë përgjegjësinë e përgjithshme për të mbikëqyrur dhe siguruar zbatimin e politikës brenda organizatave kombëtare. Një herë në vit, Bordi merr një raport mbi mbrojtjen e fëmijëve të përgatitur nga ekipi i menaxhimit me mbështetjen e PFMF-së, e përpiluar dhe e miratuar nga Zyrtari Ndërkombëtar i Mbrojtjes së Fëmijëve. Rezultatet e analizuara pasohen nga plani vjetor i veprimit për mbrojtjen e fëmijëve, i cili monitorohet në baza tremujore.

6.1.4. Rritja e ndërgjegjësimit, trajnimi dhe mbikëqyrja

CONCORDIA siguron që Politika e Mbrojtjes së Fëmijëve të kuptohet me saktësi nga të gjithë ata për të cilët zbatohet politika. Politika është përkthyer në gjuhët e organizatave vendore (duke përfshirë gjuhën ukrainase për shkak të ngjarjeve të fundit). Trajnimi dhe mbikëqyrja janë thelbësore për mbrojtjen e fëmijëve në organizatë, prandaj të gjithë punonëtorët e rinj, kontraktorët civilë dhe të shërbimeve, ekspertët me kohë të shkurtër ose të përkohshëm, vullnetarët dhe anëtarët e Bordit marrin një trajnim mbi Politikën organizative të Mbrojtjes së Fëmijëve. Trajnim është i përshtatur për rolet dhe përgjegjësitë e tyre specifike ndaj fëmijëve brenda tre muajve të parë të detyrës së tyre. Për punonëtorët/vullnetarët/ekspertët/bashkëpunëtorët aktualë është kryer një analizë e të mësuarit me qëllim të kuptimit dhe identifikimit të kërkesave mësimore që do t'u mundësojnë atyre të përmbushin dhe të zbatojnë dispozitat e Politikës për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe procedurat e zbatimit të saj. Është përpiluar një kurrikulë (e detajuar) e trajnimit e përshtatur për nevojat e identifikuara të mësimin. Të gjithë punonëtorët duhet të dinë rolet, përgjegjësitë dhe mekanizmat për parandalimin e abuzimit të fëmijëve dhe për raportimin dhe reagimin ndaj akuzave për abuzimin e fëmijëve. Një fushë e gjerë aktiviteteve për ndërtimin e kapaciteteve dhe shkëmbimi janë pjesë e portofolit të organizatës dhe të gjithë punonëtorët inkurajohen të marrin pjesë në mënyrë proaktive.

Për të gjithë punonëtorët organizohen trajnime vjetore dhe ofrohen informata mbi mbrojtjen e fëmijëve, duke përfshirë sistemet e ndërgjegjësimit dhe të raportimit. Poashtu, personeli me përgjegjësi të veçanta ndaj fëmijëve përfiton vazhdimisht nga një program mbikëqyrjeje i cili përmban raste studimore dhe zgjidhje të ndryshme ku diskutohen qasjet dhe sfidat. Një politikë miqësore për fëmijët u elaborua me mbështetjen e fëmijëve dhe të rinjve⁷. Fëmijët marrin pjesë nëpër seanca të përshtatshme për moshën dhe nivelin e tyre të kuptuarit. Dokumenti shoqërohet me një video të përshtatshme për fëmijët⁸ duke synuar të rinjtë dhe duke u fokusuar në të drejtat kryesore të fëmijëve. Të dy materialet janë në dispozicion në gjuhët e organizatave vendore. Një kërkesë e detyrueshme për një marrëveshje partneriteti me CONCORDIA'n, është përkushtimi ndaj politikës së "**tolerancës zero ndaj abuzimit**". CONCORDIA siguron që të gjithë që kanë lidhshmëri me organizatën, të kenë të qartë se çka është abuzimi dhe çdo ndërlikim në zhvillimin mendor dhe fizik të fëmijëve dhe mirëqenien e tyre emocionale.

6.2. Ndërtimi i projekteve dhe programeve të sigurta për fëmijët

6.2.1. Qasja e fokusuar tek fëmijët

Angazhimi i fëmijëve dhe të rinjve në proceset, aktivitetet dhe vendimet që kanë të bëjnë me ta është një karakteristikë qendrore që i bën projektet dhe programet tona më efektive dhe më të përgjegjshme ndaj nevojave individuale të fëmijëve. Ne inkurajojmë pjesëmarrjen e fëmijëve dhe të rinjve duke u ofruar

⁷Politika e CONCORDIA për mbrojtjen e fëmijëve – Version miqësor për fëmijët:

https://www.concordia.or.at/fileadmin/user_upload/DACH/Files/Kinderschutzrichtlinie/PPP-childfriendly.pdf

⁸Video CONCORDIA mbi të drejtat e fëmijëve: <https://youtu.be/6mS2E2waYk>

atyre mundësinë e organizimit në këshillat e fëmijëve, ku ata mund të mësojnë se si të flasin për veten e tyre dhe të angazhohen në vendimet në lidhje me jetën e tyre.

Ne presim që stafi ynë të vëzhgojë fëmijët dhe të bisedojë me ta për të zbutur rastet kur fëmijët kanë frikë të flasin për bullizmin apo diskriminimin që u ndodh atyre ose bashkëmoshatarëve të tyre në shkollë apo në lagjen e tyre. Në këtë drejtim, ne respektojmë parimet e mëposhtme kur bëhet fjalë për punën me fëmijët:

- **Vetëm fëmija vendos për trupin e tij/të saj:** të rriturit duhet të mësojnë të respektojnë trupin e fëmijëve dhe të mos i prekin, përqafojnë, puthin apo ngrenë lart pa i kushtuar vëmendje shenjave verbale ose joverbale të fëmijëve dhe pa pëlqimin e fëmijës. Një fëmijë ka të drejtë të pranojë dhurata pa pasur nevojë të përqafojë dhe puth dhuratëdhënësin. Fëmijët duhet të mësohen se janë unikë dhe të dashur dhe se kanë të drejtë të vendosin për trupin e tyre dhe t'i thonë **jo** prejkes së padëshiruar.
- **Ndjenjat e fëmijës janë të vlefshme dhe të rëndësishme:** fëmijët duhet të dinë se mund dhe duhet të ndihen ndryshe nga prindërit, kujdestarët, të rriturit apo moshatarët e tyre. Me këtë njohuri dhe duke marrë parasysh ndjenjat e tyre, është më e lehtë për ta, të shmangin momentet e pakëndshme pa pasur frikë se mos refuzohen. Një hap kyç drejt mbrojtjes kundër abuzimit seksual është inkurajimi i fëmijëve për të shprehur ndjenja të pakëndshme. Pjesët dhe veprimet e trupit duhet të emërtohen saktësisht dhe pa tabu. Në këtë mënyrë, ne mundemi në kohë njohin veprimet që fëmija i përjeton si shqetësuese dhe të pakëndshme dhe reagon ndaj tyre në përputhje me rrethanat. Fëmijët duhet të mbështeten në përcaktimin e tyre se cilat prekje janë të këndshme për ta e cilat jo.
- **Fëmijët kanë të drejtë të thonë “jo”:** fëmijët duhet të mësojnë të perceptojnë nevojat e tyre dhe të vendosin kufijtë e tyre në situatat e përditshme. Të rriturit duhet t'i fuqizojnë ata që ta bëjnë këtë dhe të respektojnë këto kufij për t'i përgatitur ata të mbrohen kundër çdo kërcënimi. Sigurisht që, duhet t'i kushtojmë vëmendje situatave në të cilat kontakti i ngushtë fizik mund të jetë i pakëndshëm, por i pashmangshëm, siç është vizita tek mjeku. Kur fëmijët mësojnë të vendosin kufijtë e tyre, ata gjithashtu mësojnë të respektojnë kufijtë e të tjerëve.
- **Ka sekrete të mira dhe sekrete të këqija:** shtë e rëndësishme t'i mësoni fëmijët dhe t'i ndihmoni ata të kuptojnë dallimin midis sekretëve të fëmijëve (surpriza, shaka me bashkëmoshatarët) shantazhin dhe ryshfetin. Fëmijët duhet të inkurajohen të ndajnë sekretet shqetësuese që u janë besuar duke mos ndier ndonjë faj.
- **Ku të kërkoni ndihmë:** fëmijët shpesh gjenden në situata kur nuk mund t'ia dalin dot vetë. Ata shpesh u drejtohen të rriturve që mund të mos i marrin seriozisht fjalët e tyre ose t'i besojnë ato. Fëmijët duhet të inkurajohen që të mos dorëzohen dhe të kërkojnë mbështetje. Duhet të dinë se është e drejta e tyre të kërkojnë ndihmë dhe duhet të jenë të vetëdijshëm se ku ta gjejnë atë, p.sh. PFMF-ja apo Personi i Besueshëm.
- **Nuk është faji i fëmijës:** fëmijët që abuzohen shpesh përjetojnë ndjenjën e fajit të imponuar nga dhunuesi në mënyrë që të mos flasin për përvojën e dhunshme. Interesat më të mira të fëmijës duhet të jenë konsiderata kryesore në të gjitha çështjet që i përfshijnë apo i prekin ata. Nëse ka një shqetësim mbrojtës, njerëzit duhet të përfshihen vetëm në bazë të nevojës për të ditur.

6.2.2. Vlerësimi i rrezikut

CONCORDIA është e përkushtuar për planifikimin, hartimin dhe ofrimin e projekteve dhe programeve që janë të sigurta për të gjithë fëmijët, pjesëmarrësit e programit dhe punëtorët. Gjatë fazës së planifikimit të projekteve të reja, ne kryejmë vlerësimin e nevojave dhe rrezikut së bashku me pjesëmarrësit e

programit dhe komunitetet. Si hap tjetër, ndërmerren veprime për zbutjen e rrezikut para se të merret vendimi përfundimtar për ngritjen e një shërbimi të ri. Vlerësimet e rrezikut kryhen më pas në mënyrë periodike për të bërë rregullimet e nevojshme kur kërkohet. Poashtu, vlerësimi i rrezikut kryhet para çdo lloj aktiviteti që mund të lëndojë fëmijët, për shembull, udhëtime apo kampe. Nëse rreziku është shumë i lartë dhe nuk mund të reduktohet, projekti ose aktiviteti nuk zbatohet më tej. Vendimi më pas merret në përputhje me rrethanat nga menaxhmenti i organizatës.

6.2.3. Vendosija e projekteve të reja

Kur projektet janë duke u krijuar, të gjithë aktorët duhet të angazhohen: fëmijët, familjet, komunitetet, autoritetet lokale dhe organet e tjera publike vendimmarrëse. Duhet të ndiqen standardet locale/vendore për shërbimet sociale, kur këto ekzistojnë dhe janë ligjërisht të kufizuara me kritere të qarta përzgjedhjeje për të gjithë përdoruesit dhe një numër i përcaktuar i kapaciteteve maksimale të secilit shërbim. Nuk lejohet diskriminim në bazë etnike, religjioze, gjinore etj. gjatë përcaktimit të kritereve për përzgjedhjen e pjesëmarrësve në program. Të gjitha shërbimet dhe aktivitetet përkatëse u paraqiten të gjithë përdoruesve të programit. Një seminar i detajuar mbi të drejtat dhe përgjegjësitë e dikujt zhvillohet dhe nënshkruhet një kontratë shërbimi sipas dispozitave ligjore të çdo vendi. Pëlqimi i prindërve ose i kujdestarit ligjor dhe i fëmijës duhet të merret me shkrim sapo të fillojnë projektet ose aktivitetet e reja. Gjithashtu, fëmija dhe prindi/kujdestari/përfaqësuesi ligjor informohen se si mund të raportojnë çdo shkelje të të drejtave të fëmijës dhe pasojat e mundshme të veprimeve të tilla (numri i telefonit të organizatës, personi i besueshëm në çdo qendër dhe detajet e kontaktit të personit përgjegjës (Pika Fokale për Mbrojtjen e Fëmijëve)

6.2.4. Partnerët

Kur zgjedhim partnerë për projektet tona, ne kontrollojmë nëse ka pasur ndonjë sjellje të keqe në aktivitetet e tyre të kaluara, nëse ata kanë një reputacion të shëndoshë, një kod etik për punëtorët e tyre apo një politikë të tyre për mbrojtjen e fëmijëve. Për më tepër, të gjitha marrëveshjet e partneritetit dhe kontratat e shërbimit përfshijnë aspekte dhe detyrime etike në lidhje me mbrojtjen e fëmijëve. Nëse qëllimi i partneritetit apo i shërbimeve të kontraktuara përfshin kontakt të drejtpërdrejtë me fëmijët, Politika e Mbrojtjes së Fëmijëve dhe Kodi i Sjelljes duhet të merren dhe të nënshkruhen përpara fillimit të aktiviteteve. Nëse pretendimet për një incident apo shkelje të të drejtave të fëmijëve ndodhin gjatë partneritetit ose zbatimit të shërbimit të kontraktuar, **CONCORDIA** rezervon të drejtën të kryejë një hetim dhe të ndërpresë menjëherë bashkëpunimin me partnerin.

6.3. Media dhe komunikimi

CONCORDIA angazhohet të ndërmarrë të gjitha aktivitetet e saj të komunikimit duke vënë në radhë të parë sigurinë për pjesëmarrësit e programit të saj. Politika e **CONCORDIA**'s për Mbrojtjen e Fëmijëve, Kodi Ndërkombëtar i Sjelljes dhe Udhëzimet e Tregimit Vizual⁹ shërbejnë si bazë për këtë angazhim. Në të gjitha aktivitetet e komunikimit dhe mbledhjes së fondeve, ne jemi të përkushtuar të mbrojmë imazhin e fëmijës, privatësinë dhe dinjitetin e tij. Për të gjithë fëmijët në kujdesin tonë ose çdo shërbim të organizatës, duhet të ketë një Formular Pëlqimi me Foto të nënshkruar nga prindërit/përfaqësuesit ligjorë përpara se të prodhohet ndonjë filmim i tyre (foto apo video). Rrjedhimisht, në ngjarjet ku ka media masive, prindërit/përfaqësuesit ligjorë duhet të informohen paraprakisht për temën dhe qëllimin e

⁹Udhëzimet për tregimin vizual të **CONCORDIA**:

https://www.concordia.or.at/fileadmin/user_upload/DACH/Files/Visual_Storytelling_Guideline_ex2023.pdf

filmimit. Çdo imazh i fëmijëve i marrë për qëllime organizative duhet të respektojë dinjitetin e fëmijës: emri i vërtetë i fëmijës nuk duhet të zbulohet në asnjë raport të jashtëm. Për qëllime komunikimi dhe mbledhjeje fondesh, preferohet përdorimi i fotografive nga banka e fotografive për të shmangur ngarkimin e imazheve reale të fëmijëve në internet dhe rrjete sociale. Sidomos në rastet kur materiali i komunikimit përmban informacione të ndjeshme për një fëmijë, një imazh real duhet të shmanget rreptësisht (fëmijë në qendrat e krizës). Në çdo rast, në të cilin gazetarët janë të përfshirë, ata do të informohen për rregulloret e brendshme të CONCORDIA në lidhje me pamjet të fëmijëve dhe do t'u kërkohet t'i përmbahen Udhëzimeve të Tregimit Vizual të Organizatës. Përpara se materialet e jashtme të publikohen, ato duhet të miratohen nga ekspertët e komunikimit të organizatës dhe në disa raste nga Zyrtari Ndërkombëtar i Mbrojtjes së Fëmijëve.

Historitë personale të fëmijëve të përdorura për raporte, komunikim apo qëllime për mbledhje fondesh duhet të evokojnë jo vetëm problemet me të cilat u përballën, por edhe pikat e forta dhe rrjetet mbështetëse që ata gjetën ose mund të gjejnë për t'i tejkaluar ato. Ne nuk kërkojmë nga fëmijët të promovojnë një markë të caktuar të një kompanie në këmbim të një donacioni, p.sh. fotografitë e tyre duke veshur kapele me një markë kompanie. Fëmijët mund të bëjnë fotografi duke veshur veshje me logot e kompanive sipas zgjedhjes së tyre, por kjo nuk lidhet me ndonjë pritshmëri për marrjen e donacioneve. **CONCORDIA** i ndalon punëtorët, anëtarët e bordit, vullnetarët, vizitorët dhe personat e tjerë që janë në kontakt me fëmijët tanë të postojnë foto apo video jozyrtare të fëmijëve që takuan në organizatë në mediat sociale ose kanale të tjera mediatike. Lejohet vetëm pëlqimi apo shpërndarja e postimeve zyrtare të organizatës. Nuk lejohet "etiketimi" i fëmijëve të shfaqur në foto ose video. Të rinjtë gjithashtu edukohen që të mos ndajnë postimet zyrtare të CONCORDIA dhe të etiketojnë veten në foto. Punëtorët nuk lejohen të jenë miq në llogaritë e tyre në rrjetet sociale me fëmijë dhe të rinj, të cilët përdorin asnjë shërbim CONCORDIA. Asnjë informacion dhe fotografi personale nuk duhet të shkëmbehet ndërmjet stafit të CONCORDIA's dhe pjesëmarrësve të programit të CONCORDIA's. Llogaritë e mediave sociale duhet të përdoren si një mundësi për të rritur ndërgjegjësimin për sigurinë e internetit dhe për të edukuar të rinjtë se si të sigurojnë përdorim të sigurt dixhital.

6.4. Burimet e fondeve

Burimet e fondeve të CONCORDIA's kontrollohen në përputhje me vlerat tona. Ne kërkojmë mbështetje financiare nga kompanitë apo donatorë të mëdhenj, imazhi, sjellja dhe produktet e të cilëve nuk janë të dëmshme për fëmijët, familjet apo komunitetet. Prandaj, ne nuk pranojmë ose kërkojmë mbështetje financiare nga kompanitë që prodhojnë/ shpërndajnë produkte të shkatërrimit në masë, produkte që shkaktojnë dëme për shëndetin apo mjedisin (*industria e duhanit, industria e pijeve alkoolike, industria e armëve, industria me përmbajtje imazhesh seksuale*), apo të përfshira në skandale që lidhen me përdorimi i punës së fëmijëve, korrupsioni dhe pastrimi i parave¹⁰. **CONCORDIA** nuk mund të jetë përgjegjëse për marrjen e donacioneve nga kompanitë apo fondacionet që fshehin aktivitetet e tyre të paligjshme që nuk mund të identifikohen si rezultat i shqyrtimit të rregullt të burimeve publike. Në rast se sjellja e keqe etike e njërit prej donatorëve zbulohet në publik, Bordi duhet të vendosë për veprimet e ardhshme.

6.5. Vizitorët

Të gjitha vizitat në organizatë duhet të planifikohen paraprakisht duke marrë parasysh orarin e fëmijëve. Përpara vizitës, vizitorët duhet të paraqesin një listë me emrat, funksionet dhe kompanitë me të cilat kanë lidhje. Kjo listë duhet të dërgohet paraprakisht në vëmendjen e personit përgjegjës: Koordinatorit të Projektit, Zyrtarit për Marrëdhënie me Publikun (PR) apo me Drejtorin Ekzekutiv. Vizitorët duhet të informohen paraprakisht për aktivitetet që zhvillohen në shërbimet përkatëse dhe për çdo rregullore të

¹⁰Shih "Strategjinë CONCORDIA për bashkëpunim biznesi" - Shtutgart, 28 dhjetor 2017

veçantë. Vizitorët do të shoqërohen nga stafi i CONCORDIA's, gjatë gjithë vizitës, duke garantuar respektimin e të gjitha rregulloreve të brendshme. Vizitorët pritet të respektojnë datën dhe orën e vizitës së planifikuar, udhëzimet e stafit të CONCORDIA's që shoqëron, trajtimi i fëmijëve dhe i familjeve të tyre me respekt dhe dinjitet, të mos shkëmbehen të dhënat/ kontaktet apo komunikimi me fëmijë jashtë projektit, favorizime ndaj një fëmije të caktuar, fotografimi ose video të një fëmije pa lejen e familjes apo të organizatës, shmangia e gjuhës apo sjelljes së papërshtatshme me fëmijët, mos etiketimi i fëmijëve, ofendim ose shprehje diskriminuese ndaj tyre. Gjithashtu, çdo vizitor në asnjë rrethanë nuk duhet të hyjë në hapësirën private (banjo, dhoma gjumi) të fëmijëve. Si parim, vizitat e jashtme duhet të kufizohen sa më shumë që të jetë e mundur. Çdo dhuratë personale është e ndaluar. Donacionet zyrtare duhet të bien dakord paraprakisht me stafin e CONCORDIA's, dhe të dokumentohen me shkrim.

6.6. Përdorimi i Teknologjisë së Informacionit

CONCORDIA rregullon IT dhe sigurinë në internet sipas vlerave dhe kërkesave tona ligjore. Ne ofrojmë udhëzime për stafin dhe vullnetarët, si dhe për fëmijët dhe të rinjtë për të siguruar përdorimin e duhur dhe të sigurt të teknologjisë së informacionit, duke përfshirë mediat sociale.

Filtrat dhe programet bllokuese janë instaluar në të gjitha produktet e TI-së, për të siguruar që faqet e papërshtatshme/fyese, si ato që përfaqësojnë sjellje seksuale apo përmbajtje të dhunshme, nuk mund të ken çasje nëpërmjet lidhjes së internetit të organizatës nga punëtorët/vullnetarët dhe fëmijët. Ndalohet çdo rast i filtrimit, përdorimit të paligjshëm, shkarkimit apo krijimit të imazheve të pahijshme të fëmijëve, ngacmimi kibernetik, kujdesi kibernetik ose përdorimi i teknologjisë së informacionit për të abuzuar me një fëmijë. Raste të tilla, do të hetohen dhe do të merren masa ndaj stafit apo vullnetarëve.

Ne e pranojmë se përdorimi i mjeteve dixhitale është shumë i rëndësishëm për edukimin dhe zhvillimin e fëmijëve dhe i mbështesim me terminale dhe lidhje interneti. Në të njëjtën kohë, ne duhet t'i mbrojmë fëmijët kur janë në internet. Për këtë arsye, ne i informojmë rregullisht për rreziqet e përdorimit të internetit, edhe për atë se çfarë është e ligjshme e çfarë nuk është, dhe kërkojmë prej tyre të raportojnë çdo komunikim të papërshtatshëm online.

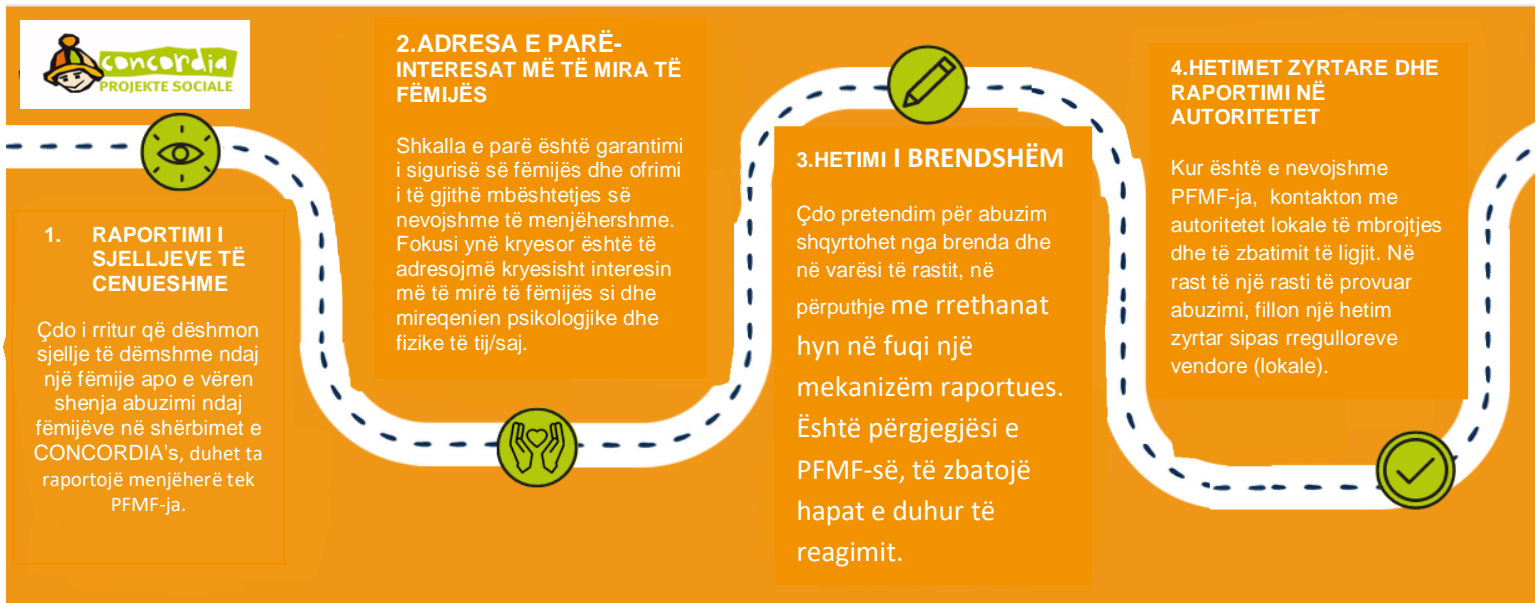
7. Veprime të përgjegjshme

7.1. Raportimi dhe reagimi ndaj akuzave për abuzimin e fëmijëve

CONCORDIA menaxhon akuzat për abuzimin e fëmijëve duke adresuar kryesisht interesin më të mirë të fëmijës dhe mirëqenien e tij/të saj psikologjike dhe fizike. Masa e parë është garantimi i sigurisë së fëmijës dhe ofrimi i të gjithë mbështetjes së nevojshme të menjëhershme. Çdo i rritur që dëshmon sjellje të dëmshme/ lënduese ndaj një fëmije ose njuh shenja abuzimi ndaj fëmijëve nga organizata jonë, duhet ta raportojë menjëherë tek PFMF-ja. Çdo pretendim për abuzim shqyrtohet nga brenda dhe, në varësi të rastit, një mekanizëm raportimi hyn në fuqi në përputhje me rrethanat. Është përgjegjësi e PFMF-së, që të zbatojë saktë hapat e duhura dhe nëse është e nevojshme, të kontaktojë menjëherë autoritetet lokale të mbrojtjes dhe zbatimit të ligjit. Në rast të një rasti të dukshëm/të provuar abuzimi, nis një hetim zyrtar sipas rregulloreve vendore.

Asnjë hakmarrje apo veprim ndëshkues nuk do të ndërmerret apo nuk lejohet të ndërmerret kundër ndonjërit që ngre një shqetësim për mbrojtjen e fëmijëve me mirëbesim.

Grafiku i rrjedhës së Mekanizmit Raportues të CONCORDIA's:

7.2. Llogaridhënia, Monitorimi dhe Rishikimi i Respektimit të Politikës së Mbrojtjes së Fëmijëve

CONCORDIA është përgjegjëse ndaj pjesëmarrësve të programit, të cilëve u ofron mbështetje përmes programeve të ndryshme sociale dhe arsimore. Kështu, ne monitorojmë vazhdimisht dhe sigurojmë që të gjitha të drejtat e fëmijëve në shërbimet dhe projektet tona të respektohen. Ne fokusohemi në parandalimin e shkeljes së rregulloreve të brendshme dhe të jashtme dhe në përgatitjen për të ndërhyrë menjëherë në rast të ndonjë çështjeje (të dyshuar apo të provuar) të mbrojtjes së fëmijëve sipas politikës tonë, rregullave dhe legjislacionit vendor dhe ndërkombëtar.

Drejtorët vendorë dhe ndërkombëtarë janë përgjegjës për ruajtjen e parimit të mbrojtjes së fëmijëve brenda organizatës dhe për zbatimin e Politikës së Mbrojtjes së Fëmijëve në fushat e tyre të përgjegjësisë organizative. Një herë në vit, Zyrtari Ndërkombëtar i Mbrojtjes së Fëmijëve i paraqet Bordit Ndërkombëtar një raport vjetor, i cili përmban të gjitha çështjet e mbrojtjes së fëmijëve të të gjitha organizatave kombëtare të CONCORDIA's, së bashku me statistikën mbi pretendimet për abuzim, rastet e lëndimit të fëmijëve, llojet e abuzimit të identifikuar, numrin e të konfirmuarve, pretendimet dhe masat e marra për të rivendosur sigurinë dhe mirëqenien e fëmijës, si dhe llojin e sanksioneve të vendosura.

Vetëvlerësimi i zbatimit të masave të politikës për mbrojtjen e fëmijëve kryhet në nivel të çdo projekti në baza vjetore, sipas një modeli në përputhje me standardet e Mbrojtjes së Fëmijëve të Sigurt. Si rezultat, një plan vjetor veprimesh (local) është elaboruar për të adresuar çdo zbrastësirë e identifikuar në zbatimin e politikës dhe për të planifikuar strategjitë për zvogëlimin (lehtësimin) e rreziqeve të identikuara. Procesi i kryerjes së vetëvlerësimit dhe përpunimit të planit vjetor vendor (kombëtar) koordinohet nga ana e PFMF-së. Plani miratohet nga Zyrtari Ndërkombëtar për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe Drejtorit Ekzekutiv për Programet dhe i paraqitet Bordit në takimin për planifikimin e buxhetit.

Politika e Mbrojtjes së Fëmijëve do të rishikohet çdo tre (3) deri në pesë (5) vjet apo kur ndryshimet në nivel të kuadrit ligjor (ndër)kombëtar ndikojnë në dispozitat e politikës. Versioni i rishikuar miratohet nga Bordi. Rishikimet marrin parasysh mësimet e nxjerra dhe sugjerimet nga fëmijët, stafi, vullnetarët, palët e interesuara dhe partnerët e përfshirë në aktivitetet tona me dhe për fëmijët. Procesi i rishikimit është iniciuar nga Zyrtari Ndërkombëtar i Mbrojtjes së Fëmijëve nën Drejtorët e Programit Kombëtar dhe i koordinuar nga PFMF-të, dhe përfshin programe, komunikim dhe staf për mbledhjen e fondeve nga të gjitha organizatat kombëtare.

8. Kodi i Sjelljes

Organizatat kombëtare të CONCORDIA's kanë një kod etik në ofrimin e shërbimeve për fëmijët siç kërkohet nga ligji¹¹. Megjithatë, një Kod i plotë i Sjelljes që pasqyron Politikën e Mbrojtjes së Fëmijëve është përpiluar për ofrimin e udhëzimeve për sjelljet adekuate dhe të dëshiruara të punëtorëve ndaj fëmijëve. Janë përpiluar versione të veçanta për vullnetarë, bashkëpunëtorë, vizitorë, si dhe një version i përshtatshëm për fëmijët. CONCORDIA paraqet një sërë udhëzimesh për të theksuar sjelljen e fëmijëve me fëmijë të tjerë, duke pasur parasysh se fëmijët mund të ndiqen penalisht edhe mbi një moshë të caktuar në varësi të legjislacionit kombëtar.

Qëllimi i Kodit të Sjelljes është të rrisë ndërgjegjësimin e anëtarëve të stafit dhe të gjithë partnerëve të CONCORDIA's, dhe të trajtojë rëndësinë e vlerave organizative, rregulloreve të brendshme, standardeve dhe parimeve që përshkruajnë atë që ne presim nga punëtorët dhe mbështetësit tanë. Çdo person që ka shkelur Politikën e Mbrojtjes së Fëmijëve dhe Kodin e Sjelljes është subjekt i një hetimi (disiplinor, nëse është punëtorë). Kur është e nevojshme, do të zbatohen dispozitat e ligjeve të punës dhe civile dhe Rregullave të Brendshme, si sanksionet apo përfundimi i kontratave të punës apo të shërbimeve. Në rast pretendimesh të rënda për mbrojtjen e fëmijëve, informojmë menjëherë organet kompetente për ndërmarrjen e masave ligjore përkatëse në bazë të ligjit penal.

Kodi i Sjelljes¹²përkthehet në të gjitha gjuhët përkatëse të punës dhe shtypet në formë të shkruar. Çdo punëtorë, anëtar i Bordit, vullnetar dhe palë të interesuara duhet të ndërgjegjësohet për të dhe ta nënshkruajë atë për t'u angazhuar për përmbajtjen e tij. PFMF-ja, do të sigurojë mbështetjen e nevojshme për të kuptuar përmbajtjen e dokumentit nëse është e nevojshme. Kodi i Sjelljes synon gjithashtu të mbrojë stafin dhe të rriturit e tjerë të përfshirë në operacionet e organizatës dhe të ofrojë mbështetje nëse është e nevojshme. Kodi organizativ i sjelljes dhe versioni i tij i përshtatshëm për fëmijët publikohen në faqet e internetit ndërkombëtare dhe kombëtare të CONCORDIA për qëllime të dukshme.

---

¹¹Plotësimi i standardeve të cilësisë për shërbimet sociale që u ofrohen fëmijëve; Kodet etike profesionale për psikologët dhe punonjësit socialë; Dispozitat e legjislacionit në lidhje me parandalimin dhe luftimin e dhunës në familje (ose çdo lloj tjetër dhune ndaj fëmijëve).

¹²Sjelljet më të rëndësishme të pritshme ose të padëshirueshme në lidhje me aspektet e mbrojtjes së fëmijëve që përfshihen në Kodin e Sjelljes janë renditur në Aneksin 2.

Për ne, të drejtat e fëmijëve janë një themel dhe fener i qëndrueshëm në punën tonë të përditshme.

Kryetarja e Bordit, Ulla Konrad

Vjenë, 2024

Deklarata e CONCORDIA's për angazhimin ndaj Politikës së Mbrojtjes së Fëmijëve

Unë, _____, kam lexuar dhe kuptuar standardet dhe udhëzimet e përshkruara në këtë Politikë të Mbrojtjes së Fëmijëve.

Unë pajtohem me parimet e përfshira dhe pranoj rëndësinë e zbatimit dhe promovimit të politikave dhe praktikave të mbrojtjes së fëmijëve të përfshira në këtë dokument në cilësinë time të punonëtorit/ vullnetarit/ bashkëpunëtorit/ anëtarit të bordit/ partnerit/ ofruesit të shërbimeve¹³ gjatë punës apo të lidhur me CONCORDIA'n.

_____ (Emri)
_____ (Titulli/roli i punës)
_____ (Nënshkrimi)
_____ (Data)

_____

¹³Ju lutemi rrethoni opsionin e aplikueshëm

ANEKSI 1: Përkufizimet dhe njohja e shenjave të abuzimit

Llojet e abuzimit

Abuzim fizik është shkaktimi i qëllimshëm i lëndimit fizik të një fëmije nga një person në një pozicion përgjegjësie, autoriteti apo besimi. Kjo mund të përfshijë grushtimin, goditjen, shkelmimin, kafshimin, djegien, përvëlimin, shkundjen, hedhjen apo rrahjen me gjëra si: rripa, kamxhik apo shkopinj. Poashtu, këtu përfshihet helmimi, ofrim alkooli një fëmije apo substanca (droga) të paligjshme, përmbytje apo safokim (shtrëgim fyti).

Abuzimi psikologjik përfshin si abuzimin emocional ashtu edhe atë mendor. Abuzimi emocional dëmton zhvillimin emocional të fëmijës, ndërsa abuzimi mendor dëmton zhvillimin intelektual të fëmijës.

Abuzimi emocional ndodh kur kërcënimet e përsëritura verbale, kritikën, talljet, bërtimat dhe mungesa e dashurisë, shkaktojnë një efekt të rëndë negativ në zhvillimin emocional të fëmijës. Këtu përfshihet: bindja e fëmijës/-ve se ata janë të pavlerë, të padashur, të papërshtatshëm ose të vlerësuar vetëm për atë kohë sa ata plotësojnë nevojat e një personi tjetër. Abuzimi emocional mund të përfshijë mosdhënia e mundësisë të shprehurit të pikëpamjes së tij/ të saj, heshtjen e qëllimshme të tyre apo "talljen" me atë çfarë ata thuajnë apo komunikojnë. Mund të shfaqë pritshmëri të papërshtatshme që i imponohen një fëmije, mbi-mbrojtje dhe kufizim të eksplorimit dhe të mësuarit, apo duke e penguar fëmijën të marrë pjesë në ndërveprimet normale shoqërore. Mund të përfshijë shikimin ose dëgjimin e keqtrajtimit të një personi tjetër. Mund të përfshijë ngacmim serioz (përfshirë bullizmin kibernetik), duke i bërë fëmijët të ndihen shpesh të frikësuar apo në rrezik, ose shfrytëzimin dhe korrupsionin e fëmijëve. Një nivel i caktuar i abuzimit emocional përfaqësohet në të gjitha llojet e keqtrajtimit të fëmijëve, ose mund të ndodhë vetëm.

Abuzimi mendor është një formë dhune që prek mendjen, duke e lënë shpesh të dhunuarin ndjenjën e pavlerë dhe të pafuqishme. Abuzimi mendor përcakton vështirësitë në përvetësimin e aftësive bazë, veçanërisht mangësitë në lexim, gjuhë dhe matematikë, që ndikojnë në inteligjencën, kujtesën, njohjen, perceptimin, vëmendjen, imagjinatën dhe zhvillimin moral.

Abuzim seksual përfshin detyrimin e një fëmije apo të riu, i cili/e cila është i/e papjekur nga pikëpamja e zhvillimit psiko-seksual, për të marrë pjesë në aktivitete seksuale, duke përfshirë prostitucionin, pavarësisht nëse fëmija është / nuk është në dijeni të asaj çfarë po ndodh. Aktivitetet mund të përfshijnë kontakt fizik duke përfshirë akte depërtuese (dmth përdhunimi) apo jo-depërtuese (puthje, prekje). Ato mund të përfshijnë aktivitete pa kontakt, të tilla si përfshirja e fëmijëve në prodhimin e materialeve të abuzimit seksual të fëmijëve¹⁴ apo në shikimin e aktiviteteve seksuale ose materialeve seksuale, përdorimin e gjuhës me konotacione seksuale ose inkurajimin e fëmijëve që të sillen në mënyra seksualisht të papërshtatshme. Autori mund të jetë një fëmijë apo i rritur/ më i madh apo më i ditur (një i huaj, motër ose vëlla ose person në një pozicion autoriteti, si prind apo kujdestar). Abuzimi seksual është pjesë përbërëse e martesave të hershme apo fejesës së fëmijëve që përfshijnë marrëdhënie seksuale dhe ngacmime seksuale në rastin e fëmijëve që punojnë sipas dispozitave të kodit të punës/civile. Këto kontakte ose ndërveprime kryhen kundër fëmijës duke përdorur forcë, mashtrim, rryshfet, kërcënime ose presion. Abuzimi seksual mund të jetë fizik, verbal ose emocional.

---

¹⁴CONCORDIA nuk e përdor termin "Pornografi për fëmijë" pasi që mund të shkaktojë konfuzion, keqkuptim apo edhe lëndim. Materiali i abuzimit seksual të fëmijëve është rezultat i kujdesit, detyrimit dhe shfrytëzimit të fëmijëve nga abuzuesit e tyre dhe është një formë e abuzimit seksual të fëmijëve. Por përdorimi i termit "pornografi për fëmijë" nënkupton se është një nën-kategori e pornografisë së pranueshme ligjrisht, më shumë se një formë abuzimi me fëmijët dhe një krim.

Neglizhimi përkufizohet si dështimi i vazhdueshëm për të përmbushur nevojat themelore fizike dhe/apo psikologjike të fëmijës që ka të ngjarë të rezultojë në lëndim serioz të zhvillimit fizik ose kognitiv të fëmijës. Neglizhenca mund të jetë në forma të ndryshme:

- **Neglizhimi fizik apo privimi/ humbje nga nevojat e neglizhimit:** Ky lloj neglizhence ndodh kur nevojat themelore fizike të fëmijëve (p.sh. ushqimi, strehimi dhe veshja) nuk plotësohen dhe shpesh ndodh në një model të vazhdueshëm. Shembuj të privimit fizik (humbje fizike) përfshijnë refuzimin e ushqimit dhe/apo të ujit dhe gjendjet e papërshtatshme;
- **Neglizhenca mjekësore:** Kur ndodh neglizhenca mjekësore, fëmijëve u mohohet kujdesi i nevojshëm mjekësor, si mos kryerja e vaksinimeve dhe vizitave të kontrollit, moszbatimi i trajtimeve të përshkruara nga mjeku, dështimi për të ndjekur programet e rikuperimit. Dështimi për të siguruar kujdes mjekësor për një fëmijë të lënduar apo mbajtja e kujdesit me qëllimin për të shkaktuar vdekjen janë të dy shembuj të neglizhencës mjekësore.
- **Neglizhencë mbikëqyrëse:** Neglizhenca mbikëqyrëse ndodh kur i personi përgjegjës për një fëmijë apo dështon të mbikëqyrë dhe ta mbajë fëmijën larg lëndimit ose nuk arrin që dikush tjetër ta mbikëqyrë fëmijën dhe ta mbajë atë larg lëndimit. Ky lloj neglizhence mund të ndodhë vazhdimisht ose të ndodhë vetëm një herë.
- **Neglizhimi i mjedisit apo neglizhenca e higjienës:** Ky lloj neglizhence lidhet si me neglizhencën fizike ashtu edhe me neglizhencën mbikëqyrëse, por ndodh kur ambientet e shtëpisë së fëmijëve janë të ndyrë. Ushqimi i kalbur mund të lihet jashtë, mund të ketë infektive të minjve apo të buburrecave dhe fëmijët mund të vijnë rregullisht në shkollë me rroba të papastërta. Disa profesionistë e kategorizojnë neglizhencën mjedisore me neglizhencën fizike.
- **Neglizhencë arsimore:** Neglizhenca arsimore është kur fëmijëve nuk u jepet akses në arsim. Shembuj të neglizhencës arsimore përfshijnë prindërit që nuk regjistrojnë fëmijët në shkollë ose prindërit që i bëjnë fëmijët të qëndrojnë në shtëpi nga shkolla për të siguruar që ata të mos raportojnë abuzimin që përjetojnë në shtëpi.
- **Neglizhencë emocionale:** Neglizhenca emocionale ndodh kur fëmijët janë të privuar (larguar) nga nevojat e tyre emocionale: mungesë vëmendjeje, kontakt fizik, shenja dashurie, fjalë vlerësimi. Disa shembuj të neglizhencës emocionale përfshijnë poshtërimin e një fëmije, refuzimin e një fëmije apo dhënien e formave të çuditshme të ndëshkimit.

Lënia/braktisja e fëmijës është forma më e rëndë e neglizhencës¹⁵.

Bullizmi¹⁶ është përdorimi i forcës, kërcënimit apo presion për të abuzuar, frikësimi apo në mënyrë agresive dominimi tek të tjerët, zakonisht të përsëritura gjatë një periudhe kohore. Një parakusht thelbësor është perceptimi i një mosbalancimi të fuqisë sociale ose fizike nga dhunuesi apo nga të tjerët. Bullizmi ndahet në katër lloje themelore të abuzimit: emocional- (izolimi i një individi nga aktivitetet dhe pranimi shoqëror i grupit të tyre), verbal- (vërejtje raciste ose homofobike, kërcënime, sharje), ngacmim fizik dhe kibernetik. Nëse bullizmi kryhet nga një grup, atëherë quhet mobbing.

¹⁵"Abuzimi dhe neglizhimi i fëmijëve" – Studim sociologjik në nivel kombëtar; Save the Children Rumania dhe Ministria e Punës, Familjes, Mbrojtjes Sociale dhe të Moshuarve Rumani, 2013

¹⁶Wikipedia:<https://en.wikipedia.org/wiki/Bullying>

Ngacmimi kibernetik¹⁷ është një lloj ngacmimi apo ngacmimi përkufizohet si cenim i qëllimshëm dhe i përsëritur i shkakuar përmes përdorimit të kompjuterëve, telefonave dhe pajisjeve të tjera elektronike. Sjellja kibernetike mund të përfshijë postimin e thashethemeve për një person, kërcënime, vërejtje seksuale, zbulim të informacionit personal të viktimave apo etiketime poshtëruese (dmth. gjuhë urrejtjeje). Personat që e përjetojnë, mund të kenë vetëvlerësim më të ulët, rritje të ideve vetëvrasëse dhe reagime të ndryshme emocionale si hakmarrja, të qenit të frikësuar, të frustruar, të zemëruar dhe të dëshpëruar.

Kujdesi kibernetik është procesi i “shoqërimit” me një të ri në internet “për të lehtësuar kontaktin seksual në internet dhe/apo një takim fizik me atë/ atë, me qëllim të kryerjes së abuzimit seksual”.¹⁸ Qëllimet kryesore të kujdesit kibernetik janë: të fitojë besimin e fëmijës dhe marrja e të dhënave të tij/ të saj intime dhe personale (shpesh me natyrë seksuale, si bisedat seksuale, fotot apo videot) me qëllim të kërcënimit dhe shantazhit për materiale të papërshtatshme.

Dhuna elektronike është kur dikush i përdor të dhënat PO teknologjinë e informacionit dhe të komunikimit (TIK-u) për t'i shkakuar dikujt shqetësim mendor, emocional ose psikologjik. Kjo përfshin regjistrimin apo shpërndarjen e imazheve ose videove private të një fëmije dhe ngarkimin apo ndarjen e përmbajtjes mediatike të një fëmije që ka përmbajtje vulgare, të pahijshme, të turpshme ose seksuale. Këtu poashtu përfshet: ngacmimi në internet, përcjellje/ndjekje (stalking) kibernetike, thyerjen e llogarive në internet, përdorimin e identitetit të dikujt tjetër apo gjurmimin e pajisjeve elektronike të dikujt, si dhe keqinterpretimin e vetvetes për ta bërë dikë tjetër të ndihet keq apo dëmtimi i reputacionit të ndonjërit.

Shfrytëzimi ekonomik i një fëmije është përdorimi i fëmijës në punë apo aktivitete të tjera në dobi të të tjerëve, por pa u kufizuar në punën fizike të e fëmijëve. Shfrytëzimi ekonomik nënkupton idenë e një fitimi ose fitimi të caktuar nëpërmjet prodhimit, shpërndarjes dhe konsumit të mallrave dhe shërbimeve. Ky interes material ka ndikim në ekonominë e një njesie të caktuar, qoftë shteti, komuniteti apo familja. Shembuj: puna e fëmijëve në shtëpi, fëmijë ushtarë dhe rekrutimi dhe përfshirja e fëmijëve në konflikte të armatosura, skllavëria e fëmijëve, përdorimi i fëmijëve në aktivitete kriminale duke përfshirë shitjen dhe shpërndarjen e drogës dhe përfshirjen e fëmijëve në çdo punë të dëmshme apo të rrezikshme.

Shfrytëzimi seksual komercial i fëmijëve¹⁹ është abuzim seksual i një fëmije nga një i rritur i ndjekur nga shpërblimi në para ose ndaj fëmijës apo ndaj një personi të tretë. Fëmija trajtohet si objekt seksual dhe tregtar. Shfrytëzimi seksual komercial i fëmijëve përbën një formë detyrimi dhe dhune ndaj fëmijëve dhe përfaqëson punën e detyruar dhe formën bashkëkohore të skllavërisë.

Material për abuzim seksual të fëmijëve²⁰ nënkupton paraqitjen e një fëmije të përfshirë në aktivitete seksuale të simuluar reale ose eksplicite në imazhe apo video, apo çdo paraqitje të pjesëve seksuale të një fëmije për qëllime kryesisht seksuale.

Rrëmbimi i fëmijëve²¹ është largimi i paautorizuar i fëmijës nga kujdestaria e prindërve të fëmijës apo nga kujdestarët të caktuar ligjrisht. Termi rrëmbimi i fëmijës kombinon dy kategori ligjore dhe sociale të cilat ndryshojnë sipas kontekstit të tyre të kryerjes: rrëmbimi nga anëtarët e familjes së fëmijës (dmth largimi i fëmijës nga prindi kujdestar në rast divorci) apo rrëmbimi nga të huajt (dmth. zhvatja; adoptimi i paligjshëm i fëmija pasi u largua ilegalisht nga kujdestaria; trafikimi i qenieve njerëzore - kur një i huaj

¹⁷Wikipedia:<https://en.wikipedia.org/wiki/Cyberbullying>

¹⁸Rrjeta e sigurt për fëmijë:<https://www.childsafenet.org/new-page-15>

¹⁹Pyetje dhe Përgjigje rreth Shfrytëzimit Komercial Seksual të Fëmijëve, ECPAT International, 2001

²⁰Protokolli opsional i Konventës për të Drejtat e Fëmijës për shitjen e fëmijëve, prostitucionin e fëmijëve dhe materialet e abuzimit seksual të fëmijëve, Kombet e Bashkuara, 2000

²¹Sipas Qendra Kombëtare për Fëmijët e Zhdukur dhe të Shfrytëzuar

rrëmben një fëmijë me qëllim që ta shfrytëzojë vetë fëmijën apo ta tregtojë atë në skllavëri, punë të detyruar, abuzim seksual, apo edhe tregtimi i paligjshëm i organeve; vrasje).

Migrimi i rrezikshëm- Për fëmijët që migrojnë për t'i shpëtuar situatave të vështira të jetesës, dhunës ose konfliktit, migrimi mund të përbëjë një mundësi për të reduktuar rreziqet. Të tjerët përballen me rreziqe më të rënda gjatë migrimit apo në vendin e destinacionit. Disa grupe fëmijësh janë të cenueshëm ndaj shfrytëzimit dhe abuzimit, përfshirë trafikimin, për shkak të rrjeteve të dobëta të sigurisë sociale. Rreziqet ndaj të cilave është i ekspozuar një fëmijë janë shpesh të ndërthurura ngushtë dhe konsiderohen kumulative. Një fëmijë që tashmë jeton në një situatë të cenueshme, si varfëria, abuzimi apo braktisja e shkollës, konsiderohet edhe më i cenueshëm kur vijnë rreziqet shtesë, si marrëdhëniet shfrytëzuese apo migrimi i rrezikshëm.²² Shumë fëmijë në lëvizje janë të ekspozuar ndaj lëndimit gjatë udhëtimit dhe në destinacionin e tyre përfundimtar. Fëmijët përballen me dhunën, shfrytëzimin dhe abuzimin nga njerëzit që ndeshen në transit (kalimthi) dhe në destinacion, duke përfshirë punëdhënësit, transportuesit, kontrabandistët dhe trafikantët. Ata mund të përjetojnë nivele të konsiderueshme të indiferencës ose abuzimit nga zyrtarët shtetërorë, duke përfshirë policinë, rojet kufitare, zyrtarët e imigracionit dhe stafin në ambientet e pritjes apo të paraburgimit. Disa nga fëmijët në lëvizje humbasin jetën në udhëtim nga dehidratimi, kequshqyerja, mbytja apo aksidentet e transportit ose mbyten në det. Kushtet e pasigurta të migrimit krijojnë rreziqe për fëmijët. Përveç përjetimit të akteve të dhunës, fëmijët rrezikojnë të bien në konflikt me ligjin nëse udhëtojnë pa dokumentet e kërkuara, nëse përfshihen në veprimtari të paligjshme ose kriminale për të siguruar jetesën, ose nëse binden ose detyrohen nga të tjerët ta bëjnë këtë. Në situata të lëvizshmërisë së zakonshme apo të migrimit qarkor, kushte të tilla mund të ndikojnë ndjeshëm në mirëqenien, sigurinë dhe zhvillimin e fëmijës. Ndërsa CONCORDIA punon çdo ditë me fëmijë, të rinj dhe familje me prejardhje migrante, është përpiluar një document me emrin **CONCORDIA për mbrojtjen e fëmijëve në raste emergjente**²³ për të garantuar sigurinë e tyre.

Shenjat e mëposhtme mund të jenë apo të mos jenë indikatorë se abuzimi ka ndodhur, por mundësia duhet të konsiderohet dhe vlerësohet me kujdes.

Shenjat e abuzimit fizik të mundshëm

- Çdo lëndim që nuk përputhet me shpjegimin e dhënë për to,
- Lëndimet që ndodhin në trup në vende që normalisht nuk janë të shfaqura ndaj rrëzimeve apo lojërave të vrazhda,
- Lëndime pa ndonjë kujdes mjekësor,
- Ngurrimi/ hezitimi për ndonjë ndryshim, pjesëmarrja në lojëra apo not,
- Mavijosje/nxirje, pickime, djegie dhe fraktura, prerje, dislokime, të cilat nuk kanë një shpjegim të rastësishëm,
- Vigjilencë e ngrirë,
- Frika nga kthimi në shtëpi apo nga kontakti me prindër,
- Tendencia vetëshkatërruese,
- Agresiviteti ndaj të tjerëve apo mungesë, shmangie e madhe të kontaktit me të tjerët.

Shenjat e abuzimit të mundshëm seksual

²²Komisioneri i Lartë i Kombeve të Bashkuara për Refugjatët, Konkluzione për Fëmijët në Rrezik, Konkluzione të Komisionerit Ekzekutiv, nr. 107 (LVIII), 2007

²³CONCORDIA Mbrojtja e Fëmijëve në Emergjencë:

https://www.concordia.or.at/fileadmin/user_upload/DACH/Files/CONCORDIA-ChildProtectioninEmergencies.pdf

- Fëmija ka sjellje apo gjuhë/fjalor seksuale të tepruar, ose angazhohet rregullisht në lojëra seksuale të papërshtatshme për moshën e tij,
- Aktiviteti seksual përmes fjalëve, lojës apo vizatimit,
- Infeksione të përsëritura urinare apo dhimbje stomaku të pashpjegueshme,
- Fëmija është seksualisht provokues apo joshës me të rriturit,
- Rregullime të papërshtatshme për ndarjen e shtratit në shtëpi,
- Çrregullime të rënda të gjumit me frikë, fobi, ëndrra të gjalla apo ankthe të cilat ndonjëherë kanë konotacione seksuale të hapura ose të mbuluara,
- Çrregullime të të ngrënit si anoreksia apo bulimia,
- Frika nga të qenit me të rriturit.

Shenjat e abuzimit të mundshëm emocional

- Depresioni, agresioni, ankthi ekstrem, ndryshimet ose regresioni në humor apo sjellje,
- Obsesione apo fobi,
- Dështim i papritur apo mungesë e përqendrimit,
- Kërkimi i vëmendjes së të rriturve dhe mos integrimi i mirë në komunitetin e fëmijëve të tjerë,
- Çrregullime të gjumit apo të të folurit,
- Deklarata negative për veten,
- Sjellje shumë agresive apo mizore ndaj të tjerëve,
- Ndrojtje apo pasivitet ekstrem,
- Abuzimi me drogën ose alkoolin,
- Ikje, vjedhje dhe gënjime.

Shenjat e neglizhencës së mundshme

- Lëkurë e ndotur, erëra trupore, flokë të palara, të pakrehura dhe morra të patrajtuara,
- Veshje të ndotura, shumë të mëdha ose të vogla, apo të papërshtatshme për motin,
- Shpesh lihet pa mbikëqyrje apo vetëm,
- Diarre e shpeshtë,
- Lodhje e shpeshtë,
- Sëmundjet e patrajtuara, prerjet e infektuara apo ankesat fizike të cilat kujdestari nuk i trajton,
- Shpesh i uritur, vjedhja e ushqimit,
- Vonesa apo mosfrekuenca e shpeshtë në shkollë,
- Vetëvlerësim i ulët,
- Marrëdhënie të dobëta shoqërore.

ANEKSI 2: Kodi i Sjelljes

Çfarë të bëni:

- Informohuni për atë se çfarë e përfshihet në dhunën ndaj fëmijëve dhe rreth dispozitave të Politikës për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe zbatoni ato dispozita në punën apo bashkëveprimet e juaja me fëmijët;
- Raportoni menjëherë çdo rast të dyshimtë abuzimi tek PFMF-ja;
- Trajtoni të gjithë fëmijët në mënyrë të barabartë dhe pa diskriminim;
- Ruajtja e standardeve të larta të sjelljes personale dhe profesionale;
- Keni parasysh për rrezikun më të lartë të abuzimit në situata të caktuara (p.sh. grupi pa pambikëqyerje i fëmijëve të rritur dhe të vegjël) dhe bëni gjithçka që është e mundur për të eliminuar situata të tilla;
- Si kujdestar, vëzhgoni dhe dëgjoni fëmijën për ta ndihmuar. Në punën tuaj duhet të mbizotërojë gjithmonë interesi dhe mirëqenia e fëmijës;
- Si bashkëpunëtor, fuqizojini fëmijët, diskutoni me ta të drejtat e tyre, çfarë është e pranueshme dhe e papranueshme, çfarë duhet të bëjnë për të shmangur situatat e rrezikshme dhe çfarë mund të bëjnë nëse ka ndonjë problem.
- Respekttoni konfidencialitetin e informatave personale të fëmijëve, imazhin dhe dinjitetin e tyre;
- Keni parasysh për udhëzimet e CONCORDIA's për media dhe komunikim si dhe përdorimin e teknologjisë informative për të mbrojtur fëmijët;
- Keni parasysh dokumentet e CONCORDIA's për Mbrojtjen e Fëmijëve;
- Bëhuni një shembull i mirë për fëmijët, partnerët dhe kolegët.

Çfarë të mos bëni:

- Mos bëni hetime vetë apo mos parashtroni pyetje fëmiut;
- Në asnjë mënyrë mos i cenoni fëmijët dhe parandaloni situata të rrezikshme;
- Asnjëherë mos lejoni që një fëmijë e CONCORDIA's të qëndrojë gjatë natës në dhomën e të rriturve apo të flejë në të njëjtin shtrat;
- Mos i diskriminoni, turpëroni apo poshtëroni fëmijët, duke përfshirë përdorimin e gjuhës që abuzon mendërisht ose emocionalisht një fëmijë;
- Mos qëndroni vetëm me një fëmijë në aktivitete të ndryshme që mund të jenë të dyshimta nga të tjerët;
- Nëse keni aktivitete individual me një fëmijë të vetëm, mos e mbyllni derën;
- Mos e puthni, përqafoni, përkëdhelni, fërkoni apo prekni një fëmijë në një formë të papërshtatshme dhe mënyra e padëshirueshme;
- Mos mbulonit asnjë sjellje të papërshtatshme ndaj një fëmije që vini re ndaj ndonjë kolegu, vullnetari apo bashkëpunëtor tjetër me organizatën;
- Mos bëni foto apo video me një fëmijë pa u kërkuar nga organizata dhe pa pasur pëlqimin me shkrim të kujdestarit;
- Mos bëni gjëra për fëmijët që mund t'i bëjnë vetë, si veshja apo larja;
- Mos u përfshini në miqësi në kanalet personale të mediave sociale (p.sh. Facebook); nëse lidhja konsiderohet e nevojshme dhe llogaritë e punëtorëve në mediat sociale bëhen llogari profesionale, nuk duhet të postohen informacione dhe foto personale;

- Mos u përfshini në komunikim një-me-një me fëmijët apo nëpërmjet mesazheve tekstuale, mesazheve të çastit apo objekteve të bisedës, përveç nëse kjo ka të bëjë veçanërisht me përgjegjësitë e juaja.